

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 .
Pe o lună . 2 .

Nrui de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA
Deak Perencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrispe nu se în-
polază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

După moartea regelui Eduard.

Poporul englez a pierdut prin moartea regelui lor nu numai un monarh, ci pe plasmuitorul și conducătorul politicii sale externe. Nouă ani numai a stat regele Eduard VII pe tronul Marelui Britanii și în acest relativ scurt timp situația politică a marilor puteri europene s'a schimbat cu desăvârșire prin politica Angliei condusă personal de rege. Când regina Victoria, mama sa, închise ochii pentru veci, Anglia, biziindu-se pe puterea neîntrecută a flotei sale uriașe, sta singură fără nici un aliat printre state. Nici nu caută vre o alianță. Ea singură se crede destoinică pentru a întâmpina cu succes tot ce ar veni din afară contra ei. Era o situație care se caracteriza cu cuvintele englezești: splendid isolation. Regele Eduard a cuprins repede primejdiile împreunate cu această izolație și îndată după urcarea sa pe tron a început a-și apropia rînd pe rînd state, cari puteau ocroti sau jigni prin politica lor interesele poporului englezesc. Convențiile scrise și nescrise încheiate cu Japonia, cu Franța și cu Rusia, sînt operele proprii ale încusitului diplomat, care ședea pe tronul Angliei.

Nici un ministru președinte de al regelui Eduard, nici Balfour, nici Campbell Bannerman, nici Asquith, n'a putut să se avînte în politica externă la o poziție dominantă. Insuși poporul englez, care era foarte mulțumit de modul cum regele știa să conducă afacerile, încât nimeni din mi-

niștri nu se gîndea la vre o schimbare în această privință.

Acum, după moartea regelui, toată lumea se întreabă și nu fără o îngrijorare firească cine are să toarcă firul mai departe? Nu se vor produce greși în o țară atât de filigrană și de delicată, precum este politica externă a unui stat ca Anglia, care determină prin pozițiunea sa politica întregii lumi? Pe lângă aceste griji se ridică și altele, cari privesc domeniul politicii interne. Să știe că tocmai acum, când dispărea lentul politic al regelui, țara este sguđuită până în temelile ei de două chestiuni deschise și anume: de chestiunea vamală și pozițiunea casei lorzilor. Amîndouă și fiecare pentru sine, hotărâsc nu numai viața viitoare a celorlalte state europene și neurope. Cu toate că constituția englezească garantează poporului cele mai largi drepturi, și intervențiunile Coroanei sînt reduse la un minim, nimeni nu poate nesocoti rolul important al monarhului, pentru modul în care se poartă lupta între partidele politice. În aparență Coroana are o atitudine rezervată și se ferește de a contribui direct la soluțiunea problemei prin pîrtinirea uneia sau alteia din păreri. Inșă prin înțurirea firească a voinței monarhului și prin modul cum luptele parlamentare se desfășură supt guvernele numite de monarh, prin tactul cu care ele sînt întimpinate, soluția atîrnă cu atît mai mult dela rege, cu cît chestiunile sînt mai importante.

Nu sînt motive a presupune că actualul rege n'ar ști să conducă, sau n'ar ști măsura cu dreptă măsură, sau că n'ar res-

pecta constituția. — Gheorghe V este prezintat din toate părțile ca un monarh cu cele mai bune aptitudini. El este inșă o nouă individualitate, și nimeni nu poate să prevadă astăzi cum aceasta se va pronunța în afacerile de domnie, atît în cele interne cît și în cele externe. Bursele, unde se concentrează toate firele lumii, cari pornesc din afaceri bănești, sînt cel mai bun măsurător al judecării publice despre evenimentele politice. Moartea regelui Eduard a fost urmată de o imediată scădere a cursurilor nu numai la Londra ci în toată lumea. Prin această scădere a cursurilor se exprimă în cifre gradul de îngrijorare a lumii asupra viitorului.

Financiarii și peste tot oamenii cari învîrtesc banul într'o formă oarecare nu mai au încrederea de până aci în stabilitatea situațiunii politice. Ei se tem de o schimbare, și se tem cu atît mai mult de ea, fiindcă nu și pot da seama de direcția în care ea va fi făcută.

Asupra capitalei Angliei sînt astăzi îndreptate privirile tuturor, a domnitorilor, a cărmuitorilor și a popoarelor. Cu o firească nerăbdare se urmăresc toate semnele, ce se ivesc acolo, pentru a putea cunoaște direcțiunea ce vor lua lucrurile în viitor. Toate chestiunile mari politice, echilibrul european, situația Egiptului, a Marocului, a Persiei, a Indiilor sînt atinse prin moartea regelui Eduard, care a contribuit prin înțurirea sa personală la regularea lor actuală. N'a dispărut numai un rege, un monarh, ci s'a stins un spirit, care străbătuse prin puterea sa întreaga lume.

Gătră pace*).

De P. Cerna.

O, zee!

Nu-l printre noi un suflet, să nu poarte

Dorința pămîntescului tău rai.

Spre tine nîtînd dreapta toți, dar vai!

Trecutul plin de lacrimi ne desparte;

Tot fulgeră de dincolo de moarte

Insăngerata spada — a lui Mihail..

Iar la lumina ei citim de odată

Și slava și durerea noastră toată:

Măreț, fulgerător, dar fără ură

Vin — și s'au plecat supuși Carpații

Și o clipă, după un mileniu, frații

Viu mînilor-și întind: se cunoscură...

El a căzut, răpus de-a nopții gloată

Și ai lui s'au risipit tăcuți, în cete;

Dar mînilor ce s'au atîns odată

Se caută și azi cu vechea sete.

El a căzut, dar visul lui nu moare:

Din groapa-i tălnută crește o floare,

Mereu se năiță floarea 'nlăcrămată

Și a ei mireasmă umple țara toată...

Ia-ți zborul înapoi! În fiecare,

Trecutul plin de rani e încă viu:

Domnește 'n toți un duh de răzbunare,

Vii prea de timpurlu:

De ar amuși în mîna noastră durda,

Ce-ar zice sfînta umbră, dela Turda,

Al neamului stăjer!

Ce ar glăsuși strămoșii din morminte,

Cînd am uita dorințele lor sfînte?

Iați zborul cătră cer!

Iar, cînd vom vindeca străvechea rană,

Cînd visurile fi vor întrupate,

Iar nedreptăți de veacuri — răzbunate;

Noi cei dintâi din lumea pămînteană

Cu flori te om aștepta,

Cu doine vom chema cereasca mană:

O, zee! Vie împărăția ta,

Să ne păzești a neamului icoană...

Politica externă.

Eduard al VII-lea și echilibrul european.

Situația politică la urcarea sa pe tron. — Noua îndrumare politică. — Echilibrul european.

Cu moartea Regelui Eduard al VII, depe scena politică universală dispărea un personaj care a avut o parte foarte importantă în politică: în nouă ani de domnie, suveranul englez a dat o cale nouă politicii britanice și ca consecință logică a conduitei sale a contribuit la stabilirea actualei situații internaționale.

Cînd s'a supt pe tron, în anul 1901, Eduard VII. a găsit Englitera într'o situație foarte izolată și atunci cu priceperea sa de diplomat fin, a înțeles că vechea politică externă a Angliei nu mai corespundea cerințelor politice din Europa și nu mai era în stare să garanteze interesele engleze.

Războiul din Africa de Sud demonstrase până la evidentă, că era de periculos pentru Anglia să rămîie departe de înțelegerile și de alianțele cari se formau între celelalte puteri. În situația în care se găsea atunci politica esternală europeană, dacă tratatul de Frankfurt nu ar fi creat desbinarea pe veci dintre Franța și Germania, s'ar fi format acea alianță Franco-ruso-germană, care avea de scop să impuie Angliei să renunțe la ori ce gînd asupra Africeii de Sud și la sfîrșirea războiului cu burii. Dacă nu ar fi existat acel tractat, această alianță s'ar fi încheiat și pierderea ce ar fi suferit Anglia ar fi fost colosal de mare, nu numai în Europa dar în toată lumea.

Pe de altă parte, marea activitate și dezvoltare ce începuse să ia marina germană începuse să eclipseze activitatea marinei engleze.

Atunci, în acele momente critice, Eduard s'a urcat pe tron.

Primul simptom al noiei îndrumări diplomatice Engleze a fost călătoria făcută de regele Eduard la Paris, în primăvara anului 1903. Omul distracțiilor, care ca prinț de Ualles făcuse din Paris ținta tuturor petrecerilor sale, cînd a ajuns Suveranul unei mari puteri, Eduard a luat calea spre Capitala Franciei cu un gînd cu totul altul de acela cu care făcuse până acum această cale. În gîndul său, Regele Eduard hotărîse planul ce avea să urmeze politica britanică: să distrugă pentru totdeauna rivalitatea ce de secole domnea între Franța și Anglia și să puie de acord aceste două țări contra pericolului comun; puterea mereu crescîndă a Germaniei. Incidentul dela Fashoda (Africa centrală) care în 1889 era să fie cauza unui război între Anglia și Franța

* Reproducem la acest loc partea primă din frumoasa poezie »Cătră pace» a dlui P. Cerna, — poezie inspirată de acelaș adevăr, pe baza căruia s'a scris și articolul nostru de pe pagina a doua, Un plebiscit mondial.

M. Sa în Budapesta. Cu trenul de astăseară a sosit la Budapesta M. Sa Impăratul și va petrece aici până la sfârșitul lunii curente, când va pleca apoi în Bosnia. Au eșt la gară pentru întâmpinarea M. Sale, amândoi primarii și căpitanul orașului. Dela gară M. Sa a tras deadreptul la palat, unde s'a retras în apartamentele sale. Seara s'a dat un prânz familiar. Măine înainte de masă va avea loc audiența primului ministru Khuen. Programul primirii a fost schimbat escludându-se ceremoniile obicinuite, din cauza doliului pentru regele Angliei.

Vizita M. S. Impăratului în Bosnia. Vestea despre călătoria M. S. Impăratului în Bosnia s'a răspândit repede în mijlocul populației din Sarajevo, stărnind pretutindeni cea mai curată bucurie.

După toate semnele M. Sa va avea o primire foarte frumoasă în provinciile anexate. Cât timp va sta în Sarajevo va locui în conac, care se repară tocmai acum.

Ideia acestei călătorii a fost sugerată M. Sale de baronul Burian, spunându-i că apariția Sa în provincii va face bună impresie în populație. M. Sa înainte de a primi propunerea însă, s'a consultat cu contele Aehrenthal și cei doi miniștrii președinți. În vizita aceasta M. Sa Impăratul va fi însoțit de ministrul Khuen numai până la Sarajevo, de unde se va reîntoarce fără amânare ca să ia partea la lupta electorală care pe atunci, va fi în toiul ei.

Consiliul de miniștri anunțat pentru ziua de azi a fost amânat pentru mai târziu, fiindcă miniștrii Ztchy și Hieronymi nu sânt în Budapesta și în absența lor guvernul n'a voit să hotărască în chestia importanță a manifestului ce va fi adresat alegătorilor.

A doua rîndunică... Se înmulțesc semnele cari dovedesc că actuala campanie electorală va fi grea și costisitoare pentru guvern și partidul lui.

Pentru meritele sale... politice, peste câteva zile va fi ridicat la rangul de baron fabricantul de spirt din Arad — Neumann.

a fost simburile de apropiere — *l'entente cordiale* — dintre aceste două națiuni în 1904.

Acest simbur, care în 1903 răsărea în vizita făcută de Eduard la Paris, a crescut și a dat naștere, la un an după acela, în Aprilie, la tractatul care ștergea orice neînțelegere dintre Franța și Anglia și care pune bazele actualului echilibru european.

În cel dintâi douăzeci de ani cari au urmat formării Imperiului german, relațiile anglo-germane au fost prietenești. »Eu sânt englez în Egipt« — zisese odată Bismark, vrând să arate câtă importanță pune dânsul pe prietenia cu Anglia. Dar după zece ani de amiciție neînțelegerea izbucni, tocmai în momentele când Eduard se urca pe tronul ocupat atât de mult de mama sa Victoria. Și neînțelegerea a izbucnit din cauza prea marel dezvoltări comerciale ce luase Germania, în detrimentul comerțului englez.

Importul și exportul comerțului Germaniei în 1878 era de 6 miliarde de mărci; în 1900 de 10 miliarde și jumătate și avea tendința să crească mereu; iar în 1906 ajunsese la 15 miliarde de mărci.

În același timp, flota germană de război, care în 1898 nu avea decât 9 chiurșate, în urma legilor votate în 1898 și în 1900 creștea foarte mult.

Eduard al VII a ghicit pericolul și a căutat să se apere, astfel s'a născut aceea *entente cordiale*, care pentru persoanele politice engleze s'a arătat ca cel mai bun metod de a ține piept Germaniei, iar pentru francezi, în frunte cu Del-

O știre senzațională.

Căsătoria viitorului nostru moștenitor de tron.

Ziarul berlinez »*Vossische Zeitung*« surprinsese dăunăzi lumea politică din Europa cu știrea senzațională, că viitorul moștenitor al tronului Habsburgilor, arhiducele Carol Francisc Iosif, se va logodi în curând cu prințesa română Elisabeta, fiica moștenitorului de tron al României. Știrea a fost desmintită bine înțeles, în cea mai mare grabă, cu toate acestea însă — spune un ziar budapestan din astăseară — în cercurile diplomatice bine informate se știe că știrea era adevărată și că planul căsătoriei s'a conceput deja mai de mult. Iată cum povestește ziarul din chestiune geneza acestui plan:

Ideea căsătoriei a pornit dela moștenitorul de tron Francisc Ferdinand. Moștenitorul, care după cum se știe e un filo-român pronunțat, a făcut anul trecut, la Sinaia, cunoștința fiicei moștenitorului român Ferdinand — principesa Elisabeta, care e o frumusețe rară. Toată lumea care a văzut-o e încântată de înfățișarea ei. Ideea acestei căsătorii — e pornită dela însuș moștenitorul nostru de tron arhiducele Francisc Ferdinand.

Tinărul arhiduce nu-și cunoaște încă viitoarea mireasă, dar moștenitorul de tron s'a îngrijit să aibă prilej s'o cunoască. Principele și principesa României vor merge în curând la Viena, ducând cu sine și pe principesa Elisabeta, căreia cu acest prilej îi va fi prezentat și arhiducele Carol Francisc Iosif.

Moștenitorul nostru de tron părtinește această căsătorie din mai multe motive. Înainte de toate ca să întărească prin această căsătorie legăturile dintre casele de Hohenzollern și Habsburg, iar de altă parte pentru a apropia monarhia austro-ungară de regatul României. Anul trecut, pe vremea conflictului cu Serbia, s'a vorbit cu stăruință că România s'a alăturat în mod formal la tripla-alianță. Adevărul e că între

monarhia noastră și România există o convenție militară secretă.

În calea acestei căsătorii deocamdată e numai o singură piedecă. Principesa Elisabeta e botezată în legea bisericii gr.-ort. române, iar arhiducele Carol Fr. Iosif e rom.-cat. În cercurile diplomatice se crede însă că piedeca aceasta va putea fi ușor înlăturată, așa încât logodna aceasta în curând va fi fapt împlinit.

În anumite cercuri politice se afirmă că »*Voss. Z.-tg.*«, care are strânse legături cu ministrul nostru de externe, n'a aflat despre aceste planuri pe urma unei indiscreții, ci a fost îndrumat să publice știrea, fiindcă cercurile hotărâtoare doriau să vadă ce efect va avea asupra Ungariei.

Un plebiscit mondial.

— Scrisoare deschisă către un pacifist*.) —

Nu te mira că de-aici din depărtare îți adresez scrisoarea aceasta. Mulțumită unei întâmplări norocoase, poate și pentru d-ta, am cîștigat conferința d-tala asupra plebiscitului universal, rostită în fața comisiei de pace a parlamentului norvegian, cum se spune în »*Budapesti Hirlap*« din 8 Maiu a. c. unul din organele de frunte ale presei ungurești. Căci a fost o întâmplare norocoasă pentru d-ta faptul că ai ajuns să îl cunoști în Budapesta. Concetățenii noștri sânt oameni foarte amabili cu străinii. Celebra lor ospitalitate — cel puțin ei o numesc »celebră« — înăntă și captivă pe străinii cari îl vizitează. Aceasta cel puțin câtă vreme ei au șiretenia de a măguli mândria națională ungurească. D. Roosevelt a fost primit aici cu toate semnele unei prietenii și admirații exuberante, căci a avut tălul de a distinge cu atențunea sa Transilvania. Venezii înciudați și-au mușcat buzele, frînând o injurătură în termenii plastici ai limbii

*) Pacifistul de care se vorbește mai sus d. K. Arnoldson, fost deputat șvedian, întemeietorul ligii pacifiste din Svedia, premiat cu premiul Nobel acum sînt trei ani.

Ideile combătute în acest articol se cuprind în conferința ce a cîștigat-o în fața comisiei pacifiste a parlamentului norvegian, acum sînt trei ani, cu prilejul premierii sale.

cassé a fost ștergerea urei dintre Anglia și Franța.

Asifel, o eră nouă se începe în politica generală a Europei, iar inițiatorul ei, Regele Eduard, a căpătat faima de diplomat de primul rang.

Cum că Regele Eduard a fost adevăratul inițiator al noiei politici engleze o spun cel ce cunosc istoria diplomatică a ultimilor nouă ani.

André Tardieu, în 1909 scria:

»Eduard al VII a fost foarte mult lăudat și foarte mult atacat. Poate că dânsul nu merită *ni cet excés d'honneurs, ni indignité*. Asupra actualilor suverani, dânsul are această superioritate: a trăit mai înainte de a domni. Viața de plăceri, impusă lui cât a trăit mama sa*) l-a permis să vadă de aproape și să judece bine oamenii și lucrurile. Pentru acest motiv, dânsul are un mai mare sens al realității, un tact mai superior și o mai mare finețe decât ceilalți suverani. Dânsul nu se dă înapoi dela nici o inițiativă, și inițiativele sale reușesc în totdauna«.

În adevăr, inițiativile lui Eduard se datorește noua îndrumare a politicii engleze îndrumare care a dat loc la următoarele evenimente de politică internațională:

1. Înțelegerea Anglo Franceză din 1904.
2. Înțelegerea Franco-Spaniolă pentru Maroc.
3. Solidaritatea Anglo Franco-Spaniolă în chestia marocană, contra Germaniei.

*) Prințul moștenitor, după constituția engleză, nu are voie să se amestece în treburile statului.

Nota autor.

4. Impăcarea Anglo Rusă și Înțelegerea asiatică din 1907.

5. Înțelegerea Anglo Franco-Spaniolă asupra Mediteranei.

6. Constituirea triplei prietenii (Anglia, Franța și Rusia) ca o contrabalansă la tripla alianță (Germania, Austro-Ungaria-Italia).

Se poate spune fără să greșim, că Eduard al VII a fost unul dintre cei dintâi întemeietori ai actualului echilibru european.

Cu moartea lui Eduard al VII Anglia nu pierde numai un suveran foarte iubit, dar pierde și un guvernator cuminte, fin și norocos; iar Europa și politica generală universală pierde un om ale cărui idei au fost exclusivamente pacifice și un diplomat care se consacrase echilibrului european.

Sistemul de înțelegeri și de acorduri internaționale ideal de Eduard al VII, care în mare parte s'a realizat, nu tindea să înăbușe forța germană, ci tindea să pule o contra balansă acestei forțe, care să împiedice egemonia germană, asigurând în acest chip echilibrul de forțe și dezvoltarea pacifică a tuturor statelor.

Plecând dela concepția de a apăra forțele engleze, Eduard isbutise să formeze un sistem de echilibru european care în momente dificile a dat bune rezultate, asigurând pacea universală.

Eduard al VII a fost un om politic de primul rang și pentru acest motiv, moartea sa constituie nu numai un doliu grav pentru Anglia, dar și o mare pierdere pentru cauza păcii universale.

Roma, 8 Mai st. n.

I. Th. Allan.

bajului popular vienez. Împăratul nostru, căruia d. Roosevelt li refuzase rugămintea de a prelungi sederea sa în Viena cu o zi, pentru o vânătoare de curte, adânc nenorocit a rămas consternat de acest semn de disgrație a fostului și viitorului suveran al Uniunii americane. În schimb ungerii au jubilat și presa ungurească a cântat trei zile neîntrerupt imnuri de admirație marelui călăreț aspru.

Al avut și d-ta norocul de a intra în grațiile ungureștilor. E un noroc, zic, căci nu oricine se împărtășește de el. Marele d-tale congener, răposatul Björnsterne Björnson, avusese nedibăcia să atragă mânia poporului unguresc, spunându-i adevărul. Dacă ai fi putut ceti pe atunci presa din Budapesta ai fi cunoscut ospitalitatea ungurească, sufletul unguresc dintr-o latură nouă și nebănuită, dar nu mai puțin interesantă și ți-ai fi învâștat de sigur vocabularul cu înjurăturile și calificativele cele mai alese.

Dar nu de asta e vorba aici. D-ta propui un fel de plebiscit mondial, în interesul păcii și pentru înlăturarea războiului. Dorești ca toate popoarele printr'un vot într'adevăr universal să ceară guvernelor lor, ca toate chestiunile internaționale în litigiu să se supule unui tribunal de arbitraj și hotărârea lui să fie recunoscută fără apel la ultima instanță, a armelor. Prin presiunea asta formidabilă a milioanele de voturi de pe toate continentele, vorești să dobândești desființarea războiului și desamarea generală.

Frumoase idei vom zice, dar sânt ele cu puțință? Este războiul într'adevăr un flagel care nu aduce nimic bun și numai rele? Vel ști de sigur și că sânt atâtea personaje, cari mărturisesc dimpotrivă. El spun că războiul e un rău necesar, un mijloc de a împiedeca degenerarea omenimii. După ei războiul e singurul mijloc de a măsura valoarea morală și materială a unui popor, e piatra de probă a vitalității sale. Biruințele și înfrângerile sânt expresia rezumată a tuturor calităților, a sănătății morale și materiale a unui popor, respective a lipsei de vitalitate și de calități, a putrejunii morale și slăbiciunii materiale a poporului celuiălalt.

O dovadă strălucită e războiul ruso-japonez. Biruința Japoniei nu a fost numai biruința iscușinței strategice, a calităților militare superioare a japonezilor; a fost triumful admirabilelor calități naționale, a patriotismului, a devotamentului și a sentimentului de datorie, a fost triumful natural și necesar al unui grad mai mare de sănătate morală și materială a statului și poporului japonez. Dezastrul rușilor a fost pricinuit de boala autocrației, de care pătimește Rusia de azi, de corupția și adâncă demoralizare a burocrăției care a infectat organismul statului rusesc.

Războiul acesta a fost un război moral și biruința o răsplătă a biruitorului superior și o pedeapsă dreaptă pentru biruiți.

Cunosc și obiecțiunile ce se fac acestei argumentații. Se întâmpină că nu toate războaiele au acest caracter de dreptate și de măsurătoare a valorilor morale.

Când ele ar fi totdeauna o măsurare de forțe între doi adversari egali la număr, atunci probabil palmierul biruinții va reveni celui superior prin calitățile sale sufletești. Probabil, zic, căci se poate închipui contrarul. Fernando Cortes a zdrobit cu o mică armată de câteva sute de soldați spanioli puternica și vechia împărăție a Aztecilor mexicanii, nu grație superiorității morale, ci numai celei militare, grație armelor de foc, necunoscute la mexicanii, și poate și grație superiorității imorale a strănsurel de aventurieri, cari alcătulau oastea sa, împinsă la cea mai mare vitejie, îndrăzneală și cruzime, nu de un ideal ci de setea aurului, de visul înfrigurat al celui Eldorado al tuturor conquistadorilor spanioli. Poporul mexican era, după știrile contemporanilor, un popor blând, muncitor, supus, de o rară bunătate a inimii, cu o veche cultură națională, foarte originală, și cu o solidă alcătuire de stat. Poate acelaș lucru, deși în măsură mai mică se poate spune despre împărăția vechilor Inco din America de sud, cucerită de celalalt mare conquistador, Fernando Pizarro.

Tot așa războiul anglo-bur e pilda unul război de o nedreptate evidentă. Superioritatea morală a burilor a sucombat superiorității brutale a numărului și mijloacelor materiale a aventurilorilor, cari alcătulau armata engleză, recrutată, după pilda faimosului căvălitor Lamésson, din drojdia declasațiilor, căutători după mine de aur și de diamante.

Avem deci pilde de războaie drepte și morale precum și de războaie nedrepte și imorale. Se poate dovedi apoi că nu orice biruință e expresia superiorității morale a unui popor și că adesea un popor sănătos moralicește e zdrobit totuși de altul, superior numai prin forța brută a materiei.

Avem iusă o mângăiere. Războaiele devin azi tot mai rare. În ori ce caz războaiele cari sânt de prisos azi se evită tot mai mult pentru un motiv simplu; lele costă prea mult și jertfele sânt într'o disproporție enormă față cu rezultatul. Avem atâtea pilde, Cităm conflictul pentru Fașoda când, acum 10 ani, Franța și Anglia, cu toată înăsprirea conflictului, au preferit pacea unul mare război, pentru un punct din Sudan. Incidentul de la Hull, nu era și el aproape să provoace un război în care Anglia avea minunatul prilej de a zdrobi pe mare vechul său rival din Asia, împărăția rusească, biruită pe jumătate de japonezi? Și ne amintim cu toții de energia cu care dl Rouvier, pe atunci prim-ministru al Franței, a înlăturat pe domnul Delcau, un genial diplomat, când a aflat de planul acestuia de a încercui și de a zdrobi Germania cu ajutorul Angliei, Rusiei și Italiei.

Sânt pilde deci că războaiele de prisos sânt evitate.

Dvoastră pacifiștii voiți însă mai mult decât atât, voiți desființarea tuturor războaielor, a războiului însuși. Aici cred că e greșeala mișcării pacifiste, atât de nobilă și de frumoasă. Pacifismul combate războiul care e numai un efect și nu caută a stărpi cauzele lui, conflictele cari produc războaiele. Votul mondial pe care-l propui d-ta, ar fi numai un plastru pe o rană adâncă; rana s'ar cicatriza din afară, poate, dar în lăuntru ar învenina și mai mult organismul.

E drept că tribunalul internațional de arbitraj din Haga ar fi chemat după propunerea d-tale să judece orice conflict internațional. Nu există chestiune internațională, zici d-ta, care să ducă în mod fatal la război, prin urmare, conchizi, războiul se poate desființa. Concluzia e justă, dar premisa e falsă, căci prea e strimțată. Nu numai chestiunile externe internaționale, pot duce la război. Este un altfel de conflicte, mult mai grave: chestiunile interne și între ele mai ales cele naționale, mult mai grave ca cele internaționale.

Aici sânt cu toate aparențele de liniște, gemene de viitoare războaie, iar dacă pacifismul ar izbuti să înlătore războiul oficial, rănile chestiunilor naționale ar urma să învenineze trupurile atâtor state și ar readuce în definitiv războiul celalalt neoficial, războiul civil.

Ce sânt chestiunile naționale? Sânt luptele de apărare a naționalității pe care un popor caută prin desnaționalizare să o răpească altui popor locuitor pe teritoriul aceluiaș stat. Avem astfel un mare număr de chestiuni naționale cari formează cauzele unor lupte interne și crize permanente pentru acele state. Chestiunile irlandeze, finlandeze, polonă, daneză (în Schleswig Holstein) franceză (în Alsația și Lorena), cehească, rutenă, italiană (în Austria), românească (în Austro Ungaria, în Serbia, în Basarabia și Macedonia) sârbească (în Austro-Ungaria și Turcia), bulgărească (în Macedonia), albaneză, grecească și cretană. Dar și în afară de Europa chestiunile naționale se întâlnesc în Egipt, în Arabia, în Iudii și în Corea unde aceste popoare sânt nevoite a-și apăra idealul național prin lupte necurmăte.

Dar ne spui: »Sentimentul național e un sentiment nobil întru cât se apropie de sentimentul curat omenesc; dar e dimpotrivă dacă se depărtează de el. Nu este un interes, ori cât de mare, mai mare ca interesele comune ale omenimii în-

tregi. Intre ele se află la locul întâi porunca: Să nu ucizi!«

Foarte frumos, dar noi vedem în naționalitate și mai mult. Naționalitatea e singura formă de manifestare a omenimii și sentimentul național nu poate fi inferior, subordonat celui general omenesc, ci îl cuprinde în sine... Fără naționalitate nu există nici omenime, apărarea ființei noastre naționale e deci apărarea însăși ființei noastre omenesci. Sentimentul omenesc nu poate fi piedică, ci un motiv pentru apărarea naționalității.

Să nu ucizi, zice scriptura. Da să nu ucizi, căci nimănui nu-i poți da viața pe care i-o răpești. Moartea e negoțiunea cea mai cumplită. Dar moartea individului pentru viața colectivității nu e suprema manifestare, cea mai sublimă biruință a vieții? Nu viața fizică poate fi pentru individ, și pentru un popor și mai puțin, scopul suprem al vieții. Viața sufletească e scopul ei și pentru un popor viața sufletească e cea națională și pentru ea orice jertfă e permisă. Fără viața sufletească, adică națională, un popor tânjește și tânjirea asta e o veșnică șovăire între moarte și viață, o prelungire infinită a agoniei celei mai dureroase.

Nu agresivitatea de ordin internațional, ci cele de ordin național intern, aceste formează cauza conflictelor celor mai grave. Românii din Ungaria bunăoară sânt atacați în existența lor națională. Poliția ungurească urmărește de 43 de ani scopul maghiarizării lor. Industria cea mai înfloritoare a Ungariei e industria aceasta de a fabrica unguri cât mai mulți, cât mai repede și cu orice mijloace, cum a spus Björnsterne Björnson. Poporul românesc e lipsit de cele mai elementare organe ale vieții naționale: de administrație, de justiție și învățământ național. Statul îi prigonește și puținele școale românești pe cari singur și le-a creat și-i impune tot mai mult învățământul străin unguresc.

Se proclamă astfel principiul că cultura ungurească e singura în drept de a exista în țara asta. Sufletele generațiilor tinere se falsifică prin cultura străină, li-se infiltrăză cu sila găudirea, simțirea și limba străină. În școalele ungurești li se dă un ideal național străin, istorie ungurească, eroii unguri, admirația pentru ei se impune, se propovăduște în scopul de a-i înstrăina de istoria, de limbă, de istoria și de idealul lor național. Elevii cari îndrăznesc să rostească în școală un singur cuvânt românesc sânt prigoniți și adesea aruncați pe drumuri. Zărlăștii, fruntașii politici au fost aruncați în temniță pe sute de ani pentru că ar fi scris și »agitac« — la ce? la rezistență împotriva acestei politici de maghiarizare. Țăranii au fost împușcați, pentru ce? pentru că au volt să aleagă deputați, cari li apăra de politica aceasta.

Vel conchide din toate astea, poate, că în rezumat, românii sânt potrivnici mișcării pacifiste, că ei nu vor pacea, pentru a-și păstra libertatea de »acțiune« pe viitor și că poate gândurile de război și de violență isplătesc sufletul poporului nostru. Și totuși, ar fi o judecată greșită. Nu este azi în toată Europa de ost un popor mai iubitor de pace ca românii. Nimeni între noi nu se gândește la un război, nici intern, nici extrem, și România, singurul stat care ar putea cu arma în mână să facă ceva pentru noi, urmărește de 30 de ani o politică de alăturare la întreita alianță și cu deosebire la monarhia austro-ungară.

Dar proclamarea păcii internaționale ar fi minciuna cea mai uriașă din toată istoria universală, ar fi un vâl isplător care ar acoperi o realitate hidoasă de lupte, de asupriri și de suferințele cumplite. Ea ar încrameni, cum zice un poet român, d. P. Cera, nedreptatea și ar înveșnici durerile noastre. Lăsați deci să-și urmeze înaintea lor luptele interne, sfășierile de popoare pe cari nici un stat nu ar consimți să le supule unui tribunal. Lăsați ne durerile și suferințele, nu le înveninați cu picătura de miere a unei păci mincioase. Nu ne silii să votăm căci votul nostru ar fi o nouă minciună. Pe când votul

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

adversarilor noștri va fi pentru »pace«, dorința lor, faptele lor sânt războiul cel mai crâncen de exterminare. Dorința noastră va fi pace și libertate, pe când votul nostru nu ar putea să le exprime.

Scrisori din București.

O nouă școală comercială. — O sinucigașe de 106 ani. — Procese militare. — Studenții transilvăneni și atitudinea părintelui Mangra. — Vizite.

București 27 Aprilie.

Din punct de vedere comercial Dobrogea prezintă pentru România cea mai mare importanță. Capitalele celor două județe sânt dintre cele mai mari centre comerciale. Și este de mirare că până acuma nu a fost înființată nici o școală comercială în această parte a țării. Nicăiri ca în Constanța, la primul port maritim, sau la Tulcea, aproape de gurile Dunărei nu ar fi fost mai puțină o școală comercială.

Răspunzând unei cerințe a întregii populații românești din Dobrogea, Camere de Comerț din Tulcea a întocmit un memoriu adresat ministerului instrucțiunii publice, cerând să se înființeze la Tulcea o școală comercială superioară. Menirea acestei școli ar fi de a crea oameni capabili pentru comerțul român, care astăzi în cele două orașe dobrogene este în mâinile străinilor. Memoriul acesta a avut rezultatul dorit și chiar în anul acesta la Tulcea se va înființa, pe lângă liceul de acolo o școală comercială superioară. Vestea a produs o mare bucurie în toate cercurile din Dobrogea. Camera de comerț din Tulcea a expediat d-lui Spiru Haret următoarea telegramă de mulțumire.

»In numele și ca reprezentanți ai comerțului Tulcean, vă adresăm mulțămirea noastră cele mai adânci pentru bunăvoința și sollicitudinea pusă de d. v. ca județul Tulcea să aibă o școală comercială superioară ca anexă a liceului local.

Prin realizarea acesteia, populația comercială a județului Tulcea își vede îndeplinită una din dorințele ei cele mai mari și care va avea ca rezultat ridicarea nivelului cultural și economic atât de trebuincios prosperității economice a județului Tulcea«.

Ce primăvară frumoasă și bogată. La țară e bucurie, prin orașe și mai ales prin orașe atâtă voe bună. Odată cu primăvara vin însă și visurile și desamăgirile pentru suflete. Și nici odată n'au fost în București mai multe sinucideri. Uneori îți părea că zările de dimineață sânt adevărate curiere ale sinucigașilor. Bătrâni și tineri, bogați și săraci sânt atinși de această nenorocită boală. Dar, dacă la cei tineri mai înțelegem, ne mai explicăm ușurința cu care își pun capăt zilelor, nu înțelegem deseori încercări de sinucidere ale bătrânilor, cari nu regretă nici un vis de iubire, nici o iluzie, pe care la etatea lor nu și-o mai fac. Să le fie viața atât de grea? La mănăstirea Cernica s'a sinucis zilele așteia un călugăr. Iar din Călărași vine vestea despre încercarea de sinucidere a unei femei în etate de — 106 ani.

Acesta este poate cea mai bătrână femeie din țară. O cheamă Maria Dobrin și locuiește în comuna Iazul aproape de Călărași. Toată viața ei a fost sănătoasă și nici supărări familiare n'a avut. Dar mai zilele trecute vecinii au găsit-o în nesimțire în tinda casei ei. Își tăia gâtul cu cuțitul. Dusă fiind la spital bătrâna a fost readusă la viață, deoarece rana ce și-o făcuse nu era mortală. Ea a declarat că nu mai putea suferi povara anilor. Moartea o uitase, o urise. Și ea se săturase de mult de viață. Voia să meargă mai degrabă lângă copiii ei, cari de mult își dorm somnul de veci. Și-i era dor de odihnă, de odihnă

multă, veșnică. După toate probabilitățile ea va fi restabilită în curând.

La consiliul de război s'a început judecarea procesului maiorilor Chirițescu și Nicolescu și al căpitanului Duțescu acuzați că ar fi comis ne-regularități în administrația banilor corpului instructorilor militari.

În actul de acuzare se arată următoarele fapte: Pe când maiorul Chirițescu era comandant al companiei dela Guara a rep. 21, el și-a îndreptat toată atențiunea către instrucțiunea militară a elevilor din școală. La o defilare care a avut loc la 10 Maiu, micul lui dorobanți au uimit lumea prin exactitatea mișcărilor lor. Guvernul la rândul său l-a însărcinat pe maiorul Chirițescu să organizeze corpul de instructori militari pentru școale, dându-i-se ca ajutori ceilalți doi acuzați. Acestora li-s'au pus la dispoziție sumele cerute. Se constată însă că banii primiți ei nu i-au întrebuințat toți pentru scopul ce li-s'a dat. Astfel ei au fost dați în judecată.

Procesul preocupă mult opinia publică și mai ales cercurile militare din România. Căci abia s'a uitat impresia rea ce a produs-o în public darea în judecată a colonelului Marian, acuzat tot pentru astfel de fapte și acum vine la rând alt proces.

Ziarele din București publică în întregime după »Tribuna« discursul ținut de părintele Mangra în fața alegătorilor dela Ceica. Or fi făcând o aceasta pentru a informa exact publicul despre mișcarea electorală dela noi sau — ca un document sufletesc? În orice caz ar trebui s'o spună aceasta. Căci altfel publicul ușor ar putea fi indus în eroare. »Tribuna« a arătat de ce publică discursul vicarului dela Oradea, ar face bine s-o arate aceasta și ziarele bucureștene. De altfel printre studenții de origine din Transilvania domnește o vie agitație. S'a spus că vicarul Mangra va veni în Maiu la București să și țină discursul de recepție la Academie. Cum spiritele sânt foarte agitate ne putem aștepta la demonstrații nu tocmai plăcute. În proxima ședință a »cercului studenților transilvăneni« chestia se va discuta și tot atunci se va redacta o scrisoare deschisă către alegătorii români dela Ceica, scrisoare, prin care aceștia sânt îndemnați a da voturile lor mai bine celor mai șoviniști candidați decât vicarului Mangra. Căci lovitura dușmanului nu doare ca aceea a fratelui, pe care l'ai iubit și l'ai încărcat cu onoruri.

Dupăcum se știe la 12 Maiu o deputațiune a ofițerilor români va pleca la Petersburg spre a întoarce vizita făcută în toamnă de ofițerii ruși, supt conducerea generalului Kaulbars, guvernatorul militar al Odesei. Hotărîrea de a întoarce această vizită a fost aprobată de M. S. Regele Carol. Ofițerii, cari vor lua parte la acea excursiune sânt următorii:

Gen. de divizie Wartiade, comandantul corpului II de armată, general Gr. Zossima, general Istrati, colonel Artur Văitoianu, Gr. Basarabescu, și Jean Popovici din statul major general, loc. colonel Dumitru Iliescu, Jean Dragalina și Vasile Neculcea, căpitanii N. Olteanu, S. Ignat și E. Adamescu.

În drumul lor ofițerii români se vor abate pela Moscva.

Ei vor prezenta Țarului o scrisoare autografă a M. S. Regelui Carol.

Mâne sosește la Sinaia regele Suediei. Pentru primirea lui s'au făcut frumoase pregătiri.

Correspondent.

Sinodul arădan.

Ședința V.

Ședința s'a deschis azi Mercuri ora 10 supt președinția P. S. Sale.

Se citește procesul verbal al ședinței anterioare și se verifică

Se acordă concedii pe întreaga durată a sesiunii sinodale dlor Dr. Cornel Ardelean și Dr. Andrei Ilie și Dr. Aurel Cioban.

P. S. Sa anunță că deputatul sinodal Dr. Isaia Ardelean a răposat ieri.

Sinodul dă expresie condoleanțelor prin sculare, declară mandatul din Tinca de vacant și îndrumă Consistorul a lua măsurile regulamentare pentru alegerea nouă.

Se transpun mai multe cereri sosite la comisia petiționară.

Urmează la ordinea zilei continuarea referadei comisiunii școlare prin raportorul ei, Ioan Georgea.

La propunerea comisiunii în afacerea școlarelor de repetiție, sinodul aduce următorul conclud: În vedere că profesiunile în general nu sânt îndatorate a susține școale cu limba de propunere maghiară, astfel nici școalele de repetiție cu altă limbă de propunere decât cu limba română, în considerare că comunele noastre bisericești, ca și susținătoare de școale confesionale au dreptul de a decide limba de propunere în instituțiunile sale de învățământ: dacă organele administrative ar încerca în orice mod a sili comunele noastre bisericești a susține școale de repetiție cu limba de propunere maghiară, consistorul diecezan se îndrumă a face în cazurile date remonstrațiune la guvern și totodată să recerce consistorul metropolitan ca și acela să remonstreze la guvern, în cauza învățământului din școalele de repetiție pentru întreaga metropolie. — Acest conclud să fie comunicat și consistorului archidiecezan din Sibiu și celui diecezan din Caransebeș, pentru posibilitatea unei proceduri uniforme.

În ce privește constatarea din raportul general al Consistorului privitor la rezultatul insuficient în învățământ, Sinodul se pronunță astfel:

În considerare că fiecare popor în școalele populare elementare numai în limba sa maternă poate fi instruit și fiindcă articolul de lege XXVII din 1907 împedecă în școalele elementare instruirea tineretului în limba maternă, prin ce învățământul elementar suferă, sinodul recercă Consistorul metropolitan, ca acesta prin o reprezentațiune să recerce guvernul a lua dispozițiuni pentru modificarea articolului de lege XXVII din 1907 în acel senz, ca tineretul din școalele populare să fie instruit numai în limba sa maternă și pentru înlăturarea condițiunilor grele, supt cari se dau ajutoare de stat școalelor confesionale.

Raportul general al Consistorului din Oradea mare ca senat școlar se ia la cunoștință, aprobându-se din partea sinodului demersurile luate de acel Consistor pentru apărarea școalelor față de abuzurile organelor de stat și administrative și se avizează Consistorul din Oradea mare a procedea și pe viitor cu toată energia în asemenea cazuri.

Cu privire la propunerea Consistorului din Oradea mare de a se sistematiza un post de revizor școlar confesional pentru școalele confesionale române din districtul Orădan, se autorizează consistorul din Oradea mare, ca în cadrele bugetului său să aplice un revizor școlar pentru școalele confesionale române din acel district.

Asupra raportului special al consistorului din Arad ca senat școlar în chestiunea întregirii dotărilor învățătorești, conform articolului de lege XXVI din 1907. Sinodul declară că în considerare, că în luna Iulie a. c. intră în vigoare art. de lege XXVII din 1907 în toate privințele, ambele sisteme se îndură a însemna la locul și timpul său, toate acele comune bisericești, cari sânt avizate la întregirea de stat a salarelor învățătoarești și a lua dispoziții urgente, ca co-

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului. În provința la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu desemne. — Să fim atenți la firmă!

pentru că dela Székely și Réti fabricanți de mobile în Marosvásárhely,

munele bisericești la timpul prescris să recurgă pentru câștigarea ajutorului de stat.

Cu privire la cererea profesorilor Octavia Ciuhandu și Hermina Clorogar pentru definitivare, Sinodul invită consistorul din Arad să rezolve în competența sa aceasta cerere. La acest punct rostește d. Dr. Nicolae Oncu un cald discurs, în care arată starea în care se află mișcarea pentru ridicarea școlii de fete, discurs care stărneste un entuziasm și viu ecou în membrii sinodului.

Raportul consistorului din Arad despre fondul diecezan cultural, Sinodul îl ia la cunoștință constatând că acest fond formează proprietatea exclusivă a districtului aparținător consistorului din Arad și se poate folosi numai pentru ajutoarea școlilor de supt jurisdicțiunea acestui consistor, care se îndrumă ca pentru augmenarea mai departe a acestui fond, să umeze înainte colecte, oferind colectanților ca restituire a speselor avute 10% din sumele colectate.

Se invită consistorul din Oradea să întreprindă asemenea colectă.

Fiind timpul înaintat ședința se ridică.

Ședința VI.

O deschide și prezidează P. S. Sa Ioan I. Papp, la orele 4 p. m.

Înainte de a trece la ordinea de zi se cetește și autentifică procesul verbal al ședinței a V-a de nainte de amiază, apoi se prezintă de către prezidiu, 2 exhibite întrate anume petiții dd. deputați Dr. Gheorghe Popa și Procopie Givulescu în scris, iar rugarea dlui Dr. N. Oprean verbal în aceste petiții dd. renunță dela postul lor din comisia de control rugând ven. sinod să-l absolve dela această însărcinare.

Pronunțându-se lămurirea acestei cereri în legătură cu raportul comisiei, Ven. Sinod se va pronunța în chestie în urma raportului.

Se trece apoi la ordinea de zi:

D. N. Oncu dă celire unei scrisori dela senatul episcopesc aradan către Ven. Sinod eparchial referitor la fundațiunea Zsiga, pentru înlăturarea unor inconveniente de administrare. Face totodată și propunerea că în lipsa de o dispozițiune expresă a actului de fondare Ven. Sinod să însărcineze cu controlul administrării acestei fundațiuni ambele comisioane. D. Oncu ca referent spune că referitor la administrarea acestei averi nu avem decât dispozițiile actului fundațional, care nu ne dă înviațiuni hotărâte în ce privește controlul acestei averi. Deci în numele comisiei face propunerea, ea având în vedere pietatea cu care sântem datori a ne purta față de dispozițiunile nobilului fondator să susținem deocamdată practica de până acum. Dar fiind că ni s'a schimbat situația astfel că e imposibilă multă vreme o administrație ca cea de până acum, recercă Ven. Sinod să însărcineze Consistorul din Arad ca după ascultarea senatului administrativ al fondului și pe baza actului fundațional să elaboreze un proiect de regulament. Se primește.

Apoi răspunde recercării d. Ioan Giorgia, care cere explicarea paragrafilor 16 și 32 din statutele fondului pentru ajutorarea preoțimii.

D. Oncu clarifică Intrucâtva acești paragrafi, cari au produs atâta nedumerire, și dă răspunsul următor în numele comisiei:

Dispoziția § 16 referitor la interesele de 5 la sută de întârziere se referă și la taxele fundamentale și la toate cele anuale cari au să se plătească după înțrarea statutelor noi în vigoare.

Iar în ce privește § 32 fiind expunerea clară e de prisos să-l interpretăm.

În jurul acestui obiect se încinge o discuție lungă și aprinsă.

Prea S. Sa observă că preoțimea se poartă cu o indolență re mai pomenită față de acest fond. La această constatare tristă îl îndeamnă împrejurară că din 607 preoți taxa fundamentală n'au plătit o 439 de înși. În astfel de împrejurări e de părerea să se enunțe criteriile după cari se judecă un preot ca membru al fondului. Că nu poate, — zice P. S. Sa, — să se considere de membru acel preot care n'a solvit taxa fundamentală. Dorește să se la părerea P. S. Sale la protocol. La discuția în jurul acestui obiect ia parte d. deputat Desean, păr. protop. Giorgia și Dr. Opreanu.

Urmează raportul comisiei episcopescii prezentat prin raportorul Dr. Sever Ispravnic.

Deputatul Adrian Deseanu, cere să se constate

dacă sinodul este capabil a aduce concluse valide. Se numără voturile și se constată că Sinodul este în număr.

P. S. Sa: Vă mulțămesc dle deputat pentru zelul cu care aperi legalitatea! (Ilaritate).

D. Dr. Sever Ispravnic continuă referada. Raportează despre starea restanțelor și a afacerilor cari sânt la contocios.

Fiind timpul înaintat S. S. Sa ridică ședința.

Scrisoare din Viena.

Din Bucovina. — Pictura de peisagiu în Germania.

Ziua învierii, ziua păcii între neamuri, în această zi am presupus seninul sufletului fiecăruia și odihna armelor, fără chemare la războiu și fără strigăt de desperare. Dar trebuie să fie mare durerea unei țerișoare, unei grădini de flori cu atâtea mă-ăcini, când plânge și în ziua bucuriei. Iată în numărul de Paști »Patria« ne aduce știrea, celebra știre fără resunet, că Bucovina se rutenizează zi cu zi.

Realitatea faptului e așa. Dar cine va învinui pe străini, că ocupă locul *nestăpănit*? Căci pentru conservarea națională se dau astăzi lupte crâncene, se pun în mișcare mulțimi întregi, ce se îmbrățișează cu puterea uriașă a valurilor în fața furtunei, pentru întărirea unui neam se sfarmă orice interes personal, orice interes local. Iar în vederea unei stele nu se declară amestie generală, pace și liniște, lăsând scutul treptat și nevăzut căci atunci Bucovina se rutenizează, Evrii copleșesc țerănimea, școala e germană.

Bucovinenii au înțeles un anumit fel de politică, au înțeles un anumit sistem de guvernare, sânt conștii de felul creșterii și procedării, ci totuși mișcări izolate, izbucniri temporale caracteristice pretutindeni. Cei-i câți-va, cari au înțeles starea critică, se luptă din răspuțeri, numai în luptă pentru un neam, în contra unui neam *câțiva* nu sânt *destui*. Cei mai mult: iată plângerea, că și întreprinderile celor puțini sânt zădărnice din parerea contrariilor — într-o cât sânt aceștia de lipsă, nu înțeleg — și sânt români și fac totul în numele »naționalismului.« O cooperare a tuturor puterilor inteligente, unirea conducătorilor sătești, o strângere a șirelor ca în fața morții, o conștiință de sine și de înalta chemare, acestea conduse de-o energie neînfrântă, e mica și ultima soluție.

Renumele Germaniei în pictura de genre se datorește cu deosebire lui Francisc de Defregger și Theodor Hagen. Cel dintâi e fiu de țaran născut în Tirolul austriac. De mic păștea oile și încreșta cu cosorul diferite figuri pe bugăți de lemn. Natura cu mărețele ei fenomene, Alpii cu sălbăticia piscurilor și dufioșia rîurilor l-au atras atât de mult, că într-o bună zi și-a părăsit dragile sale oi și a apucat rasna peste munți și văi. După moartea părinților a vândut tot, ce a rămas în urma lor și s'a dus la — München. Dar nu sculptura l-a atras, ci pictura, căci prea i se întipărise în suflet frumusețile țării sale și era prea mult pătruns de jocul colorilor.

În 1874, când a expus »Letzter Aufgebot« — ultima înrolare — sau în 1876 »Heimkehr der Sieger« — Reîntorcerea învingătorilor, — cine era mai laudat și înălțat ca Defregger, păstorul din Stronach? Astăzi e cel mai popular pictor de peisagii. A trăit mult timp în Germania — azi își serbează jubileul de șaptezeci și cinci de ani — dar motivele sânt mai ales din țara natală. A redat geniul Tirolului sălbatec și măreț, întunecat ori adânc senin, cu țaranul simplu, comod, vesel, dar și pățimaș și îndărătnic.

Ca și Defregger e Theodor Hagen. Dar, pe când pe unul îl pretinde Austria, Hagen este germanul băstinaș, »veritabilul« german. În pictură n'a apărut ca geniu revoluționar, ca pe urmă să rămâie la același nivel ori să decadă. Tablourile sale se numărau la cele zilnice, menite pentru distracțiunea publicului.

Orișicum, când o anumită școală se impune gustului obștesc, și nu faci parte din această școală, și când spiritul epocii e aprins pentru tot ce e exotic, cu simplitatea avutului tău ești cel mult trecut printre cei vii. Căci orișice pictor

își ținea de datorință o călătorie în Italia, Norvegia, ba chiar în codril Americii, pentru câștigarea de noi motive și perfecționarea artei indigene. Astfel primele începuturi ale lui Hagen cad în timpul școlii düsseldorfene și a înflinței lui Qswald Aschenbach, dar el n'a făcut ca alții, n'a călătorit să-și afle motive, ci le a căutat în nemijlocita sa apropiere. Un colț de parc, un șes cu holde, un port înălțit subț cerul senin, snopi cu spice de aur, o curte țărănească, acestea toate l-s'au părut, că totuși vor contribui cu ceva în lupta ce se da pe atunci între Germania și Franța. Astfel pictorii călătoriți în multe țări, cu motive străine, s'au șters din memoria publicului, iar cel, ce li-a arătat frumuseța țării proprii, e unul din cei dintâi pictori ai Germaniei.

A fost și profesor în Welmar și rar s'a întâmplat să albă cineva elevi mai diferiți. Dar nu l-a constrâns să vadă lumea cu ochii lui, ci el a privit-o prisma lor și le-a explicat o și imobilat prin talentul său. Între școlarii săi e Gleichenswurm, de-o vehemență cu totul neegală temperamentului ce-l caracterizează pe Hagen și Buchholz, care și a însușit într-o câțva spiritul profesorului.

În creațiunile lui Hagen, ce par o realitate cuprinsă de vis, — ca în »Alpii«, — se vede o luptă dintre lumină și umbră, luptă, din care se desface un dor nelămurit. »Holdele« sale aurii, peste cari trece vântul ca o mână desmerdătoare, respiră un aer idilic, contemplativ și gingaș, pe când în »Colțul de parc« e surprins cu apucătură de măestru surisul naturii încărcate de flori și visătoare. În creațiunile lui Hagen e o cale a picturii germane, ce duce dela o margine la cealaltă, fără abisuri, fără sdruncinări sufletești.

N. I. R.

Campania electorală.

Manifestul partidului național.

Din Orăștie primim dela comitetul central electoral următoarea telegramă:

Până la alte dispoziții corespondența privitoare la mișcarea electorală să se adreseze dlui Dr. Ștefan C. Pop, avocat în Arad.

Manifestul se va publica mâine, Joi!

Două candidaturi nouă.

Primim următoarele:

Onorată Redacțiune!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că delegațiunea exmisă de către comitetul central electoral și încredințată cu conducerea alegerilor a făcut candidarea pentru cercul electoral Ceica-maghiară, candidând pe domnul Dr. Ioan Suciu, fost deputat dietal al Boroș-Ineului. Domnul Dr. Ioan Suciu la insistența delegațiunii a binevoit a primi candidatura.

În cercul Boroș-Ineului s'a candidat părintele Dr. Vasile Lucaciu, care asemenea a binevoit a primi candidatura.

Primiți asigurarea profunde mele stime: Arad, la 11/V 1910. Pentru delegațiunea electorală:

Dr. Ștefan C. Pop.

*

Din cercul Zichfalva.

Păr. Terențiu Oprean candidat național al cercului Zichfalva, își începe turneul său la 15/V. în comuna Margitta a. m. la 11 ore; în aceea zi d. a. la 4 ore își va ținea programul în Szt.-János.

În 16 s. m. la 11 ore în Zichfalva, la 5 ore în Nagy-Gáj.

Turneul dlui Manlu.

Ni se scrie; Candidatul de deputat al cercului electoral Vințul de jos Domnul

Dr. Iuliu Maniu din 2-9 Maiu a cutreierat în societatea canonicilor Dr. Izidor Marcu, Dr. Victor Szmigelski, Ștefan Popu, Dr. Vasile Suci, prof. de teologie Dr. Al. Niculescu, Ștefan Roșian, Dr. Ioan Sâmpălean, adv. Dr. Daniil Sabo și a mai mulți inteligenți din Blaj 33 comune din cercul Dsale.

În toate comunele a fost primit cu mare însuflețire. Mai în toate comunele și au eșit înainte banderii. Preoți, învățători și alți inteligenți au fost la culmea chemării lor stând în tot locul în fruntea poporului lor.

Candidatul în fiecare comună a desfășurat cu multă pricepere și entuziasm programul partidului național român. Vorbirea de program a fost ascultată în tot locul cu mare atențiune. Insuflețirea e mare în tot cercul. Alegerea asigurată.

Din 13/16 c. va continua turneul în alte comune a cercului și anume, în 13 Maiu: Spătaș, Mănărade, Lupu, Cergăul-Mare, Cergăul mic și Cenade. În 14 l. c. Tău, Roșia, Broșteni, Șoroștin și Țapu, în 15 l. c. Păuca, Bogatul rom., Presaca, Doștat și Ungurei, iar în 16 l. c.: Gusu, Armeni, Alamor și Loamneș.

Precum aflăm în toate comunele e așteptat cu multă însuflețire și toate fac mari pregătiri pentru primirea candidatului lor iubit. Notez, că în cele 6 zile dintâi, candidatul Dr. Iuliu Maniu a ținut peste 80 vorbiri. Deși obosit de atâta muncă grea, pentru izbânda cauzei noastre naționale n'a prețet, ca în 7 l. c. să alerge și la Orăștie și să ieie parte și să vorbească la grandioasa adunare de acolo. *Cor.*

Turneul d. lui Goga.

Candidatul național al cercului Chișineu va vorbi Duminecă la orele 10 și jumătate în *Chereluș*, la ora 1 în *Sinilea*, iar după amiazi la 4 în *Zărând*.

DI Valda între alegători.

Din *Arpaș* se scrie:

În ziua de sf. Gheorghe și Dumineca următoare, iubitul nostru candidat Dr. Alexandru Vaida-Voevod și-a făcut turneul însoțit de o numeroasă suită, compusă din fruntași ai Țării Oltului, prin cercul Arpașului. Turneul d. lui Vaida a semănat cu o cale triumfală, căci pretuindenea i-s'au făcut manifestațiuni, cum nu s'au mai pomenit în acest cerc. Deputatul Vaida s'a oprit în peste 20 comune mari, unde și-a rostit vorbirea de program. Toate comunele erau îmbrăcate în haine de sărbătoare, iar poporul a eșit în număr de câteva mii de oameni întru întâmpinarea adoratului lor candidat.

DI Vaida a fost însoțit în turneul său de domnii Dr. N. Șerban, Dr. Șenchea, Dr. Vasu, protopopul Borzea, Berescu, P. Popovici și alții.

Svârcollrile lui Almay.

Din cercul *Iosășelului* ni se scrie:

Candidatul guvernamental Almay Oliver, voind să profite de însuflețirea sinceră cu care e primit pretutindeni iubitul nostru candidat, în Dumineca Tomii a mers în fiecare comună, unde dl. Gh. Popa își anunțase sosirea, cu câte 1 oră înainte, în nădejdea că oamenii adunați se vor lăsa ademeniți să-l asculte.

Planul lui n'a reușit însă nicăiri. În Feniș a

fost chiar huiduit. Poporul adunat în marginea satului l-a primit cu strigăte puternice de »trăiască dr. Popa!«

Almay a pățit pretutindeni rușine mare.

Desbînare între sași.

Din *Sebeșul săsesc* ni se scrie că în sânul sașilor au izbucnit mari neînțelegeri cu privire la candidatura în cercul Sebeșului. Comitetul central electoral săsesc candidase pe avocatul ungar din Budapesta Dr. Darvai, cu program guvernamental. O fracțiune a alegătorilor, nemulțumiți cu hotărârea comitetului central d'a candida într'un cerc cu majoritate săsească pe un ungar au candidat, tot cu program guvernamental, pe *sasul* Dr. Grasser.

Candidatul partidului național-român e dl Dr. Liviu Leményi, avocat în Sibiu.

La Bălăușeri (com. Târnava-mică) sașii au candidat, cu program guvernamental, pe *ungurul* Kabos Ferencz.

Cătră alegătorii români din Șengiura.

Ni-se trimite următorul manifestat adresat alegătorilor români din cercul electoral Șengiura (*Bégaszelgyörgy*): *Români!* Știm că noi românii în cercul nostru electoral nu putem învinge cu candidatul nostru naționalist *Vicențiu Petroviciu*, dacă nu țin cu noi și nemții, sârbii și slovacii.

Între împrejurările de astăzi — dure — acești frați de suferință nu țin cu noi, fiind orbiți de făgăduințele lucitoare ale dușmanilor noștri politici, făgăduințe ținute *pe buze numai*, dar nu și înimi, — cum ne am convins despre aceasta de atâtea ori.

Stând astfel lucrurile, noi ne-am hotărât să nu candidăm de astădată, și ca să nu fim acuzați de tradarea steagului nostru național, noi ne-am hotărât să nu votăm nici cu *Pap Géza*, și nici cu *Kardos Samu*, — căci nici unul nu ne vrea binele și nici unul nu-i pentru votul universal *curat*, cum îl dorim și programul nostru național.

Deci vă sfătuim, români, să *ședeți acasă*. Nu vă vindeți voturile pe un blid de linte și nu dați dușmanilor noștri politici înșivă sabia în mână, cu care să ne rețeze capul.

Atâtea pentru cinstea noastră națională. Trăiască românilor! Șengiura, la 9 Mai 1910. *Vicențiu Petroviciu*, preot, *Valeriu Magdu*, preot, *Ioan Popescu*, preot, *Dr. Dimitrie Chiroi*, avocat, *Dr. Pavel Obădeanu*, avocat.

Din cercul Ugrel.

— Prin telefon (dela corespondentul nostru). —

Oradea-Mare, 11 Mai.

E revoltător faptul cum un preot din Bihor, urmând pilda rătăcitorului vicar Mangra se dedau la tot felul de pervertiri și trădări fără rușine, cari stârnesc desaprobară până și la alegătorii străini. Astfel am avut ocazia să vedem azi mârșăvenia protopopului Roxin cel cu faimoasa tradare din 1906, cortășind pentru contele Tisza, contra candidatului naționalist Dr. Lascu. Opinia publică revoltată de purtarea nedemnă a protopopului uitat de sine, i-a dat o lecție bine meritată, căci azi când candidatul naționalist, întorcându-se din Tinca unde însoțise pe d. Dr. Lazar, trecând prin cercul Ugra a fost întâmpinat de vreo douăzeci de trăsuri de alegători de elegători unguri, cari l-au primit cu aclamații, făgăduindu-i că-i vor da tot sprijinul în lupta contra faimosului idol al transfugului Mangra, care e urit în cerc și de conaționali săi prin faptul că s'a declarat dușman hotărât al votului universal și al oricărei reforme democratice.

Reușita candidatului naționalist în acest cerc în majoritate străină, e condiționată numai de voturi românești și alegătorii români își vor face datoria fără să asculte ademenirile lui alde Roxin și ceilalți de tagma lui.

Din *Moroda* (cercul Boroșineu) ni se scrie: În comuna noastră care la alegerile trecute s'a purtat f. bine, candidatul guvernului: baron Solymosi și-a aflat căți va aderenți, cari pentru ași manifesta dragostea față de el:

Duminecă în loc de a merge la biserică s'au dus la Boroșineu pentru a asculta vorbirea de program a bar. Solymosi, îmbinată și cu papricaș. Până ce aceștia erau la Boroșineu judele comunal sau mai bine zis mamelucul comunal Ioan Iogiu, celor rămași acasă le-a dat un alt papricaș în ospitala-i casă. Sfârșitul acestei mâncări veninoase și-a avut efectul, că după ce se cam încălziră au luat la scărmanate pe birău.

Păcatul mai mare e alul Ioan Cizmaș poreclit altcum Iănuș, nepotul fostului preot Șurtea, care în loc să cerceteze sf. biserică (la care vine odată pe an) nu s'a rușinat să meargă cu fruntea ridicată la Boroșineu, chiar pe când ceilalți credincioși eșiau dela sf. slujbă, spunând că așa mai ușor va putea ajunge la postul de jude comunal.

Acestea două buruleni veninoase sânt rușinea satului disprețuiri chiar și de cel mai de pe urmă om din comună.

Avem însă nădejde și sântem siguri că ceilalți vor rămân credincioși steagului național, așa că afară de cei sus amintiți nici unul nu e care să fie în partidul contrar.

Din cercuri românești.

Lugoj. Partidul justhlist a oferit candidatura în acest cerc însuș șeful partidului: Iuliu Justh, care a declarat că primește candidatura. Partidul guvernamental l-a candidat pe fostul ministru de justiție Plosz Sándor. Români!

Tâșnad. Partidul guvernamental l-a candidat pe profesorul universitar Papp-Szász Tamás.

Șefii partidelor ungurești.

Francisc *Kossuth* va sprijini Duminecă, la Dunavecse, candidatura contei Benyovszky Sándor, Luni va vorbi la Dunapatak, în favoarea fostului deputat Muza.

Contele *Apponyi* a vorbit ieri la Jobbágy, Szentlőrincz și Nogradbercele.

Contele *Tisza* a vorbit ieri, Marți, la Nagysalló, sprijinind pe candidatul guvernamental de acolo. Ziarele ungurești au informația sumară că »a vestejit pactarea cu naționalitățile«. Aviz părintelui Mangra.

Justh era să vorbească ieri la *Neoplanta*, unde candidat cu program justhlist e contele *Teleki Árvéd*. Poliția a interzis însă adunarea, pe motiv că adunările publice cari se sparg abia seara târziu primejdiesc siguranța personală și a averii cetățenilor. *Justh* a denunțat cazul secretarului general dela externe. *Jakabffy*, aceasta însă a aprobat motivele poliției.

Azi *Justh* e în *Comlăușul-mare*, unde va vorbi în favoarea fostului deputat justhlist Hertzka.

Ministrul de comerț, *Hieronymi*, a participat ieri la inaugurarea căii ferate Érsekújvár—Komárom. A rostit cu această împrejurare un discurs mai lung, combătând aspru gospodăria făcută de înaintașul său, de *Kossuth*.

Pentru familiile țăranilor căzuți în răscoale.

După potolirea răscoalelor din 1907 știm că s'au dat ajutoare și despăgubiri tuturor acelor cari au suferit pierderi materiale de pe urma acelor răscoale. Astfel proprietarii, cari au suferit pagube sânt despăgubiți. Singure familiile țăranilor uciși în răscoale au rămas fără de nici un ajutor, afară de acela dat pe cale particulară de inimile caritabile.

Acum, spre bucuria noastră a tuturor, d. ministru de finanțe, Emil Costinescu, printr'un referat făcut consiliului de miniștri, cere deschide-

rea unui credit extraordinar, pentru ajutorarea familiilor celor căzuți. Imbucurător este faptul că din cererile de ajutoare sosite până acuma s'a constatat că numărul țăranilor uciși cu acea ocazie a fost mult mai mic decât se spunea.

Iată referatul dlui Costinescu:

Domnilor Miniștri,

Legea din 14 Februarie 1908 hotărînd a se da ajutoare bănești celor ce suferise daune în timpul și din cauza răscoalelor țărești din Martie 1907 n'a precizat toate felurile de daune pentru care urma să se dea ajutoare. Negreșit că cele aduse prin distrugerii și prădăciuni de averi imobiliare și mobiliare, erau cele mai direct merite a fi ușurate din creditul de 15.000.000 lei acordat în acest scop; dar consiliul de miniștri a crezut că dauna cauzată unei familii sărace sau prea puțin avute, prin pierderea sprijinitorilor săi căzuți în timpul luptei, era și mai dureros simțită și că i-se cuvenea compătămirea și ajutor. În consecință s'a hotărît ca văduvele celor căzuți în răscoale, că mamele văduve ce-și pierduse fii, ca orfani rămași pe urma celor căzuți, ca cei rămași infirmi din cauza rănilor primite, să aibă și ei parte din ajutoarele hotărîte.

Văduvele și mamele ce și pierduse fii trebuiau să primească câte 400 lei și pentru fiecare copil minor ce aveau de susținut câte 100 lei în plus, orfani câte 200 lei de fiecare, infirmi câte 300 lei, femeile cu bărbați infirmi câte 400 lei.

S'au făcut publicațiuni în toate comunele bintuite de răscoale pentru ca cei în drept să primească ajutoare, să-și facă cererile lor arătând cu certificate în regulă pe ce membri ai familiilor lor îl pierduse în răscoale, fie însă apatia adusă de nenorocirile încercate, fie temerea de a arăta astfel pe cei ce luase parte în răscoale, cererile veneau încet și puțin numeroase.

S'a dispus atunci ca constatările să se facă de oficiu prin administrațiune, prin agenții fiscalului și prin comisiunile de lichidare a daunelor. Totuși până la deplina lichidare și la întrebunțarea aproape totală a creditului de 15 milioane, nu se constatare decât 145 cazuri de moarte prin răscoale și ajutoare fusese împărțite pentru toate aceste cazuri când însă văduvele, orfanii au primit efectiv ajutoarele hotărîte atunci toți aceia ce de frică sau neîncredere, nu și făcuse încă cererile, ascunzîndu se și de constatările făcute de oficiu, s'au îmbulzit cu reclamațiunile lor. S'au luat atunci măsurile cele mai largi și mai generale de constatare. Cererile au venit treptat timp de mai bine de un an și constatările s'au făcut pe măsură ce nouă cazuri se descopereau.

În fine de câteva luni au încetat și cererile, s'au terminat și constatările și acum urmează să împărțim ultimele ajutoare.

Dela ultima lichidare s'au mai descoperit 274 cazuri de moarte în răscoale, asupra cărora era de constatat cîte avea să primească ajutoare: s'au mai descoperit și 10 infirmi din cauza rănilor primite.

Asifel, dacă adunăm constatările lichidate din creditul de 15 milioane, cu cele făcute în urmă, găsim 419 cazuri de moarte, din care numai pentru 11 n'au fost urmași de ajutorat. Cele mai multe cazuri ce avem de depăns s'au întîmplat în județele Mehedinți și Dolj; vîtu apoi județele Olt și Teleorman; în alte județe numărul morților este cu mult mai mic.

Spre a împărți toate ajutoarele cuvenite în temeiul constatărilor făcute dela ultimele lichidări până astăzi, ne mai trebuiește o sumă de lei 170.000; însă din creditul de 15 milioane n'au mai rămas disponibili decât lei 14.833; spre a îndeplini suma totală trebuincioasă, se mai cer în sumă rotundă lei 156.000, pentru care vă rog, domnilor miniștri, să încuviințați deschiderea unui credit extraordinar, asupra fondului prevăzut în bugetul pe exercitiul 1910-1911 pentru deschideri de credite suplimentare și extraordinare.

Prin acordarea și a acestui credit, pe lângă sumele preluate din creditul de 15 milioane, se vor fi ajutat 378 văduve și mame, 993 copii minori, 46 orfani, 19 infirmi și 3 femei cu bărbați infirmi.

Nu este poate de prisos să apaug că dacă, cu toate cercetările făcute s'ar mai descoperi câte-va

nouă cazuri de moarte în luptele din timpul răscoalelor, se va urma și cu acelea așa cum s'a urmat cu cele descoperite până astăzi.

Ministrul Finanțelor, *E. Costinescu*
No. 8753 din 24 Aprilie 1910.

În urma acestui referat și a jurnalului consiliului de miniștri, M. S. Regele a binevoit a da următorul decret regal:

Carol I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională,
Rege al României,

La toțt de față și viitori sănătate
Asupra raportului ministrului nostru secretar de stat la departamentul finanțelor supt Nr. 8754 din 24 Septembrie 1910.

Având în vedere jurnalul consiliului de miniștri cu Nr. 433 din 24 Aprilie 1910.

În virtutea art. 54 din legea contabilității publice.

Am decretat și decretăm:

Art. I. Jurnalul consiliului de miniștri menționat mai sus se aprobă de Noi,

Art. II. Se deschide pe seama bugetului ministerului de finanțe pe exercitiul 1910-1911 un credit extraordinar în sumă de lei 156.000, pentru plata restului sumelor ce se cuvin, conform legii din 14 Februarie 1908 ca ușurare celor ce au suferit daune în timpul și din cauza răscoalelor din Martie 1907.

Art. III. Acest credit se va acoperi din fondul prevăzut în bugetul general al statului pe exercitiul 1910-1911, pentru deschidere de credite suplimentare și extraordinare pe seama ministerelor.

Art. IV și cel din urmă. Ministrul nostru secretar de stat la departamentul finanțelor este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în Castelul Peleş, la 24 Aprilie 1910.

Carol.

Ministrul finanțelor, *E. Costinescu.*
Decretul Nr. 1544 din 24 Aprilie 1910.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 11 Maiu n. 1910.

— **Tricolor smuls de jandarmi.** De câteva zile populația românească din Dicioșmărtin și jur este în mare fierbere și revoltată până la extrem pentru procedura jandarmăriei care smulge fără de nici o cruțare dela feciori și fete, dela tineri și bătrâni tricolorul aplicat pe portul național românesc. De veacuri poartă populația românească de aici tricolorul ca parte integrantă a portului nostru național, fără ca să se fi găsit cineva, care să-i opriască. Acum jandarmeria, în frunte cu sublocotenentul nou-numit Gheorghe Fleis (un neamț renegat, care așa se vede, că vrea să-și câștige merite patriotice), referindu-se la o ordinațiune ministerială, rupe fără milă tricolorul de pe hainele românilor, avocatul Dr. Boila a trimis numai decât o telegramă ministrului de honvezi Hazai de următorul cuprins:

Honvédelmi Ministerium

Budapest.

A dicsőszentmártoni csendőrség a román lakosság által ember emlékezet óta használt piros-sárga-kék színű szallagokat és egyéb ruhadísz kíméletet nem ismerve minsteri rendelethez hivatkózással tépl le az emberekről. Sürgős vizsgálót kérek. — Megbizásból: *Dr. Boila Romulus,* ügyvéd. Dicsőszentmárton.

Sântem curioși ce rezultat va avea acest demers!

— **Demonstrațiile de Duminecă.** În legătură cu demonstrațiile de Duminecă ni-se cere publicarea următoarelor.

Domnule Redactor, Cu privire la scrisoarea unui deputat sinodal publicată în nr. 90 al prețutului d-voastră ziar supt titlul »Un glas din public» — subscrișii și în calitate de deputați sinodali, avem onoarea a reflecta următoarele:

Am fi așteptat ca deputatul sinodal care a avut curajul să-și însinue opinia sa separată în chestia demonstrațiilor de Duminecă să fi avut curajul să și iscălească, pentruca să știm cine este dlui pentru care onorata redacție are atât »respect» încât nu-i poate refuza publicarea declarației, care mărturisim, produce o adâncă nedumerire.

»Porțile nevinovate ale sanctuarului cultural» n'au fost necinstite, de oarece acelea prin »manifestațiunea introdusă de moravurile vulgului profan» s'au desinfiat de infecția finutei condamnabile, a părintelui Mangra, pe care o reprobă toată lumea românească — fără deosebire de confesiune. Cu stimă: ss. Dr. Iustin Marșleu, ss. Dr. Romul Velliciu, deputați sinodali.

— **Garda vicarului Mangra.** Corespondentul nostru ne comunică telefonic din Oradea-mare, că autoritățile au trimis la gară 40 de polițiști pentru siguranța vicarului Mangra care era așteptat astăseară să sosească. După cât se vede își tem protejatul de alintare.

— **Comemorarea zilei de 3 Mai în România.** Din București ni se anunță: Serbarea ce se pregătește pentru ziua de 2 Maiu, la Sinaia, în amintirea zilei de 3 Maiu 1848, promite a fi grandioasă. Până acum s'au înscris peste 1000 de participanți, cei mai mulți din București restul din Ploești, Pitești, Brăila, etc.

Excursioniștii vor pleca din București Duminecă la 6 dimineața. La ora 10 se va oficia un serviciu divin. În mănăstire de către arhimandritul Dionisie. La amiază va avea loc un banchet în sala hotelului Caraiman. După amiază va avea loc o conferință națională, tot în sala Caraiman. Vor vorbi dnii Ion Scurtu și Gh. Orășanu.

A doua zi, Luni, se va face o excursiune la Azuga, unde se vor vizita instalațiunile industriale de acolo. Excursioniștii se vor bucura de o reducere de 50 la sută pe căle ferate române.

Comitetul organizator a invitat de-asemena la serbare pe toți deputații din parlamentul ungar și numeroși preoți și protopopi din Transilvania.

— **Scene tumultuoase în camera turcă** Din Constantinopole se telegrafiază că ieri Camera a fost teatrul unor scene tumultuoase cu ocaziunea moțiunii propuse de arabul Shefik, de a se publica toate rapoartele secrete găsite la Yıldiz-Kiosk, Shefik este socotit de către unii turci drept un spion al fostului sultan. Marele vizir declară că este imposibil a se lua o decisiune privitor la această publicare, înainte de a se cerceta pe dea'ntregul arhiva.

Majoritatea a aderat la părerea marelui vizir.

— **Nou avocat român.** D. Dr. Ioan Doboșan și-a început practica advocației în Timișoara (Temesvár Belvárs, N. Palánka u. 2.)

— **Dimisia ministrului de război al Franței.** Din Paris se telegrafiază că ministrul de război generalul Brun și-a dat demisia pe motive de boală. Urmașul lui va fi generalul Lacroix, fost odinioară comandant general al armatei.

— **Necrolog.** Coriolan Teodor Panclovan a răpusat în vîrstă de 80 ani, la 9 Mai n. în Ierof. În mormântarea lui a avut loc la 11 Mai, în cîmîtirul român în Ierof.

Odihnească în pace!

— **Manevrele din toamnă.** Statul major al armatei a hotărît termenul manevrelor. Din Viena vine știrea că anul acesta manevrele se vor ține pe teritoriul comitatelor Sáros și Zemplén, supt conducerea arhiducelui Francisc Ferdinand, dar se crede că va lua parte la ele și M. Sa împăratul. Cel din stațiunea balneară Barfa nádajduau

ca pe timpul manevrele să aibă pe M. Sa ca oaspe, dar atât împăratul cât și moștenitorul de tron vor găzdui la oameni privați. Se fac mari pregătiri pentru începerea manevrelor și pentru primirea auguștilor oaspeți.

— **Un concert în pușcărie.** Celebra cântăreață berlineză Geraldina Farrar, care face un turneu în statele sudice din America de mijloc, însoțită de tenorul Caruso, ajungând în orașul Atlanta a primit o invitație extraordinară. Aname pușcăriașii din oraș auzind despre sosirea ei au rugat-o să vină și în întunerecul temniței lor și prin cântecul ei să le aducă o rază de soare. Cântăreața a ascultat rugăciunea nenorociților și mergând la directorul penitenciarului i-a cerut voie să cânte înaintea pușcăriașilor. În pușcărie cântăreața Farrar s'a așezat lângă un pian și timp de $\frac{3}{4}$ de oră a cântat în întunericul temniței diferite cântece, în mijlocul celor mai periculoși spărgători și asasini, între cari era și milionarul Morse, nu demult condamnat.

— **Procesul contra lui Hofrichter.** Tribunalul militar a fixat pentru dezbatererea procesului locotenentului Hofrichter ziua de 18 Mai n. Desbaterea nu va fi publică.

— **Moartea lui Rovetta.** O telegramă din Milano, aduce știrea că scriitorul și distinsul dramaturg Gerolamo Rovetta, care pentru piesa »Necinstiții«, jucată pe vremuri și pe la noi, a fost distins cu medalia de aur, a încetat din viață în 8 Mai la Milano.

— **Pustirea unei familii.** Într'un sat de lângă Berlin s'a înveninat cu ciancali fata fabricantului Kölder.

E interesant faptul că cu trei ani înainte de asta mama fetei înbeunind și-a omorât trei copii și pe urmă a luat ciancali. Copila de azi a scăpat de furia mamei sale numai prin faptul că era la școală.

— **Moarte din scrânciob.** În Turino copilășul de nouă ani al contelui Cittadella di Vigodazzere se da în scrânciob în pervazul unei uși ce da în cerdac. La un avânt mai puternic însă și a pierdut echilibrul și a căzut în stradă murind pe loc. Mama băiatului din spaima nenorocirei se sbate între viață și moarte.

— **Nautocicletă.** L. Suk din Paris a construit o bicicletă, care se preface foarte lesne în nautocicletă, adică în bicicletă cu care se poate trece peste apă. Ciclistul șade călare ca și când aleargă pe uscat și înalțează tot mișcând pedalele, cari au anume lopățele, cari lucrează ca niște vâsle sau roate cu vâsle. Pe apă face 9 km pe ceas. Are două cilindre, pe cari le umple cu aer și pe cari stau două scândurele, formând o plutitoare. Pe aceasta înșepenește bicicleta cu două șurupuri.

Nautocicleta frage 39 kgr.

— **Originea regelui Eduard.** Contesa Claudina de Rhedex originară dintr'o veche familie nobilă din Ardeal, din secolul al treisprezecelea, s'a măritat în 1841 cu principele Alexandru de Württemberg. Băiatul cel mai mare din această căsătorie s'a însurat cu o prințesă de Cambridge și luă titlul de arhiduce de Teck. Fata cea mai mare, a acestei familii, strănepoată a nobililor din Ardeal e regina de azi Mary din Anglita. În jumătatea a doua a ve-

cului trecut s'a strâns spița Rhedeștilor. Deoarece însă pela mijlocul veacului trecut mai multe contese Rhedey s'au măritat în familiile nobile din Ardeal, se chemă că regina Angliei ar fi având rude și pela noi, dar vorba românului, »nouă ape nchisăliță.«

— **Diagnoză prin telefon.** O încercare foarte interesantă au făcut nește medici englezi examinând prin telefon, dela o depărtare de 100 de miluri engleze, pe un pacient ce suferia de inimă constatând diagnoza. Despre acest experiment profesorul Milne din Shide, insula Wight zice următoarele: »Ieri la clasurile nouă seara am ascultat cu alți patru colegi prin telefon special bătăile inimii unei doamne ce trăiește în Londra. În Londra cu ajutorul unui aparat aflat de Sidney Brown s'a legat de telefon un Stethoscop cu ajutorul cărui funcțiunea inimii se făcea mai pronunțată, încât medicii din inzulă puteau distinge bătăile și celeritate inimii femeii, sabind diagnoza.

— **Cercul Villand.** Renumitul Cerc al fraților Villand va sosi Sâmbătă la Arad și încă în aceeași zi va începe o serie de cincisprezece reprezentații. Marți va avea loc cea din urmă reprezentație.

— **La Librăria »Tribuna« și Librăria Diecezană din Arad se află de vânzare ilustrată dela balul costumat din Arad. Prețul 50 fileri bucata.**

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch sau Anisette, Benedictin, Chiar treuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Rosa, Vanilie, Silvoriu, Rachiul de drojdie și Rom. 10 doze în prețul de 6 coroane, cu modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist în Cluj-Kolozsvár.

ECONOMIE.

Piața grânelor din Aradul-Nou

6 Mai 1910.

S'a vândut azi:		
grâu 300 mm.	10.80—	11.80
orz mm.	6.10—	—
ovăz mm.	6.50—	—
secară mm.	7.60—	—
păpușoi 400 mm.	5.30—	5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kgr

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 6 Mai 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Oriz nou	
De Tisa — — — — —	26 K. 90
Din comitatul Albei — —	27 » 05
De Pesta — — — — —	26 » 80
Bănăneșc — — — — —	26 » 40
De Bacica — — — — —	26 » 40
Secară de calitate I. — —	16 » 80
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75
Ovăz de calitate I. — — —	14 » 90
Orzoș — — — — —	11 » 70

BIBLIOGRAFII.

Artă națională. La tipografia »Carmen« din Cluj se află de vânzare ilustrate dela balul costumat din Arad și lucruri de mână executate în atelierul de cusături și țesături din Orăștie.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare: *M. Sadovlanu*: Crășma lui Moș Precu à 2 cor. 10 fil. porto.

Din biblioteca »Minervei« à 30 fil. Nr. 76. I. Boteni. În zile de vacanță.

Nr. 77. Iwan Turgenjeff: Apele primăverii, volumul I. Traducere de I. Constantinescu (Delabaia).

Nr. 78. I. Constantinescu, vol. II.

»Avea tragedie din popor« în 4 acte și 2 tablouri, după un manuscris găsit a 1 coroană plus 5 fil. porto.

Dimitrie Onciul: »Românii în Dacia Traiană« până la întemeierea principatelor (Chestia română) à 1 cor. + 10 fil. porto.

Proza ediția II-a de V. Alecsandri Cor. 2.— *Mormântul unui copil* ed. II a de M. Sadoveanu Cor. 2.

Din biblioteca *Minerva*:

Nr. 73 *Suflete stinghere* de L. Marian 30 fil.

Nr. 74 *Conovalow*, de Maxim Gorchi 30 fil.

Nr. 75 *Siberiana* de Xavier de Maistre 30 fil.

Din bibl. teatrală:

Nr. 9 *Electra*, tragedie în 5 act. de Sofocle 35 fil.

»Viața Rom.« Nr. 1 și 2 à 2 Cor.

»Luminisuri«, poezii de A. Stavri à 2 Cor.

»Schife și amintiri« de D. D. Pătrășcanu à 2 cor.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Credit pe ipotecă, pe cambliu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

S'a deschis noul magazin de modă pentru domni!

Róna Jenő,

magazin de mode și ghețe

ARAD, Piața Andrassy 17, (casa Reinhart). Telefon 765.

Mare asortiment de încălțăminte pentru bărbați, femei și copii, rufărie pentru bărbați, cele mai frumoase cravate și bastoane, pe lângă prețuri ficse și moderate.

Depozitul exclusiv a renumitelor ghețe Stop

Rog să priviți vitrina. — Cu stimă.

Róna Jenő, fost 12 ani conducătorul magazinul fabrt. Tural.

Un scrietor află aplicare momentană în cancelaria avocatului — **Dr. Gheorghe Popa, Buteni (Buttyin).** Reflectanții să se adreseze lui.

FISCHER TESTVÉREK

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. etc. în

ARAD, calea József-főherceg-ut nr. 8.
Fabrica: Strada Kossuth Lajos Nr. 45.

Telefon 557.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat în lucrări de bransa aceasta,

carl se capătă cu prețuri ieftine de concurență. :

Catalog de prețuri la dorință se trimite gratuit și porto franco acasă.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în **Lugoj, str. Weis nr. 6.**

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Intreprindem și executăm tot felul de lucru și reparaturi ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

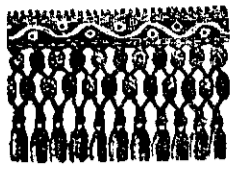
Sfredelirea fântanelor artezice pe lângă prețuri moderate.

ANUNȚ.

Un tânăr cu praxă și care poșede perfect limba maghiară află aplicare ca scrietor în cancelaria notarială din Ciuci (H.-Csúcs, com. Arad) pe lângă salariu anual de 800 cor., cvartir și încălzit, după străguintă va fi împărțit și din venite.

NAGYIVÁN ANTAL găitănar

SEGHEDIN—SZEGED, Zrínyi-utca 2.

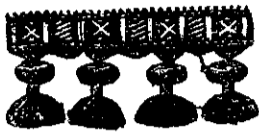

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, îndreosebi

atrag atențiunea asupra :

Împletiturilor, ciucurilor și decortilor pentru mobile și prapori, de-asemena ori-ce ciucuri, decorații, masturi și gălțane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție. —

Vanzătorilor li-se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

Dengelegi Ferencz

croitor pentru domni

Arad, str. Zrínyi,

(casa băncel »Aradi első takarékpénztár«).

Pregătește totfelul de halne pentru domni, după croiul cel mai modern. Are în depozit tot-felul de stofe, atât din patrie cât și străinătate. Prețuri moder.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, idăreu cancelarie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma.

Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea li stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Kneffel Károly és Fia

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe Andrassy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în ori-ce cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139, la firma :

Kneffel Károly és Fia

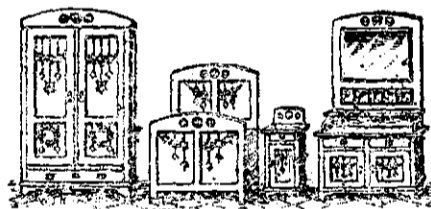
mare comerciant de cărbuni

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

CIRCUL Frații VILLAND ARAD

Piața Béla,

va sosi cu un tren special **Sâmbătă** în **14 Mai** și-și va ține

reprezentatie de deschidere

cu un bogat program de gală.

Duminică 15 și Luni 16 Mai

câte

2 reprezentatii 2

În zi de serbătoreea se dau reprezentații

după amiazi la **4** și seara la **8**.

Marti în 17, mare reprezentatie d. adio.

Bilete se pot cumpăra înainte la magazinul de papetărie

BLOCH. H.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

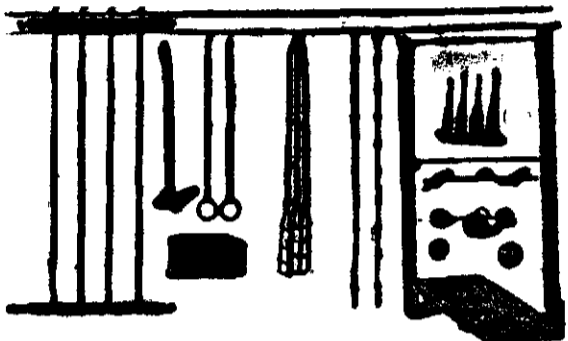
lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în
ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.Pregătește cordoane pentru râuri, trepte
și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rășele de țevi pentru apeduct. Jațuri
fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi
de baie și aranjare de ori-ce sistem
— pentru încălzire centrală. —**NOUȚATE!** Mode de cogulare de autogen
sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxig-
nului, prin ce obiectele stricate pregătite din
fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul
acesta se pot repara ușor, conform scopului.**CANARINI**Cele mai fru-
moase cântărețe
moderne cecantăzina și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl.
de 1 an 6, 6, 8, 10 fl. Reaumitele cana-
rine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl,
după soiu. Catalog de
prețuri despre papagal,
pasări transmarine măi-
muțe și câini de soiu secapătă înainte trimițând 20 fl. Pentru
ajungerea comenzilor la loc în viață se
garantează. — Comandele se pot face la**DIÓSZEGHY és Társa,**
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

**S'au ieftinit
cărbunii.**Care de acum își câștigă
sau abonează cărbuni și
cochs pentru iarnă, eco-
nomisește 25%!100 Klgr. cochs de fa-
brică de gaz cor. 4'60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Prusia
cor. 4'60.100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Jil c. 4'—.
100 Klgr. cărbuni de
lemn fără praf cor. 6'—.
100 Klgr. de cărbuni
pentru fauri cor. 4'60.**Róth József** mare negociator
de cărbuni**Arad, Eötvös-u. 3.**
Nr. Telefonului 63.Pentru fabrici, mori precum și pentru
trierat expediez cărbunii de Prusia de
calitate cea mai bună.Distins cu recunoștința prin rescriptul
ministerului de culte și instrucție pu-
blică sub Nrul 109.541/904 pentru
accesoriile de gimnastică expuse cu oca-
zia adunării generale învățătoarești a VI.
In expoziția teritorială din 1907 la Pécs,
Cincibiserici distins cu medalie de aur.**LOPOS GYULA**— fabricant de accesorii de gimnastică în —
Budapesta, III., Zsigmond-u. Nr. 114 (in edific. gimnaziului)
(Telefon Nr. 113-44).fabricant de dife-
rite aparate de gim-
nastică și șvedeze.La cerere trimiț gratuit
prospecte de prețuri. —

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipex spe-
sele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichș, Gyula, Ciaba.**ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)**
(Lângă filiala Poștei.)Prinece pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și demni de încredere.

Nr. Telefonului 275. — Nr. Telefonului 275.

VAS és Tsa**ARAD, piața Boros Béni nr. 6.**

Iși recomandă

materialul de edificatprima calitate, atât var măcinat și în bucăți,
cât și gips de Kőbánya. — Depozit permanent de
orice soi de țiglă, cărămida presată și împleti-
turi de trestie pentru tincul tot felul de articoli
din ciment; ca canale, plăci, ghisdele de
fântani etc. etc.

Se angajază cu

parchetarea clădirilor

vechi și noi

pe lângă prețurile cele mai convenabile.

Prospect de prețuri
 pentru produsele de primăvară a „asocia-
 țunii pantofarilor din Arad”.
Botine pentru femei:
 Pantofi din păslă . . . fl. 1.50
 Pantofi de piele de vacs dela > 2.— în sus
 Boline > > Regate > 2.80 >
 > chevreux > > 4.50 >
 > vacs cu șiret dela > 3.60 >
 > chevreux cu șiret > 5.50 >
 > de vacs cu nasturi > 4.80 >
 > chevreux dela > 6.50 >
Botine pentru bărbați:
 Cu țug simplu, piele de vacs fl. 3.30
 și fețe > > 4.— >
 Bergsteiger din piele cu lustru > 4.80 în sus
 Cu țug simple ușoare ca un
 fulg p-ntru bolnavi dela > 5.— >
 Bergsteiger de chevreux . . . 6.50 >
 Cu țug piele de box . . . 5.80 >
 Bergsteiger piele de box > 6.20 >
 > chevreux bună dela > 7.80 >
 Pantofi de chevreux > 5.— >
 Ținem în depozit totfelul de ghețe pen-
 tra copil. La comande din provincie să
 se edscrie urma piciorului pe o hârtie.
 Comande contra ramb. necorespunzând
 și înapoiate în curs de 8 zile se schimbă.

Nou! Nou!
Atelier de frizerie.
 Am onoare a aduce la
 cunoștința onor. public că
mi-am deschis un atelier
de frizerie, aranjat cerin-
 țelor celor mai moderne, în
Arad, Luther Márton-tér
Nr. 1. (Casa Dr. Ioan Suciu).
 Rugând binevoitorul sprijin
 al on. public sunt
 Cu deosebită stimă:
FOGARASSY PÉTER
 friseur.
 Primesc vopsirea părului,
 cu prețuri ieftine.

ATENȚIUNE.
 Dacă târguiți din
 articolele anunțate
 în ziarul nostru,
 vă rugăm ca la
 comandă să amin-
 tiți unde a-ți cetit
 aceste anunțuri. :-

Nou atelier de fotografiat.
 Aducem la cunoștința on.
 public, că am deschis
un nou atelier de
fotografiat
 în Arad, pe Szabadság-tér 16,
 unde vom pregăti cele mai
moderne fotografii cu 40%
 mai ieftine prețuri.
 Cu toată stima:
Sztojkovits és Békés.
Nou atelier de fotografiat.

**In atențiunea fabri-
 celor de lemnărie!**
 Recomand
instrumente
 din cel mai bun material nece-
 sare pentru măsur,
 sculptor de lemn
 și dogar, cu prețuri
 mod. după desen.

Nagy Mihály,
 fabrică de instrumente
Szabadka
Theresia-tér.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea
 pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și mă-
 lestru pietrar.

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
 propriu din: marmoră, labrador, granit,
 sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.
 Cămară Centrală:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
 Filiale: Déva, Nagyvárad.

Zinti János atelier de pic-
 tura de sticlă
 Budapest IV. Út 79.

Am onoare a atrage atenția p. t. public asupra pră-
 vălii de croitorie pentru domni

inokai Tóth Lajos,
 conducător șef Vass János, iunior, cea mai veche
 prăvălie în branșa aceasta, asortată cu cele mai frumoase
 și variate stoffe, fabricate engleze și franceze.
 Se efectuează comande pe lângă prețuri convenabile în cea
 mai splendidă esecerție, din stoffele cele mai bune.
 Reputația prăvălii mele fondată în 1879 e cea mai cola-
 tantă garanță pentru a putea satisface și cele mai rafinate gusturi.
 La dorința specială a p. t. clientele se vor pune la dis-
 poziție colecții de modele, eventual reprezentantul firmei se va
 înființa în persoană la cei interesați, atât în loc, cât și în pro-
 vință.
 Cu deosebită stimă:
inokai Tóth Lajos, croitor,
Arad, Palatul Neumann, Piața Andrássy nr. 25.

Zinti János atelier de pic-
 tura de sticlă
 Budapest IV. Út 79.

Am onoare a atrage atenția p. t. public asupra pră-
 vălii de croitorie pentru domni

inokai Tóth Lajos,
 conducător șef Vass János, iunior, cea mai veche
 prăvălie în branșa aceasta, asortată cu cele mai frumoase
 și variate stoffe, fabricate engleze și franceze.
 Se efectuează comande pe lângă prețuri convenabile în cea
 mai splendidă esecerție, din stoffele cele mai bune.
 Reputația prăvălii mele fondată în 1879 e cea mai cola-
 tantă garanță pentru a putea satisface și cele mai rafinate gusturi.
 La dorința specială a p. t. clientele se vor pune la dis-
 poziție colecții de modele, eventual reprezentantul firmei se va
 înființa în persoană la cei interesați, atât în loc, cât și în pro-
 vință.
 Cu deosebită stimă:
inokai Tóth Lajos, croitor,
Arad, Palatul Neumann, Piața Andrássy nr. 25.

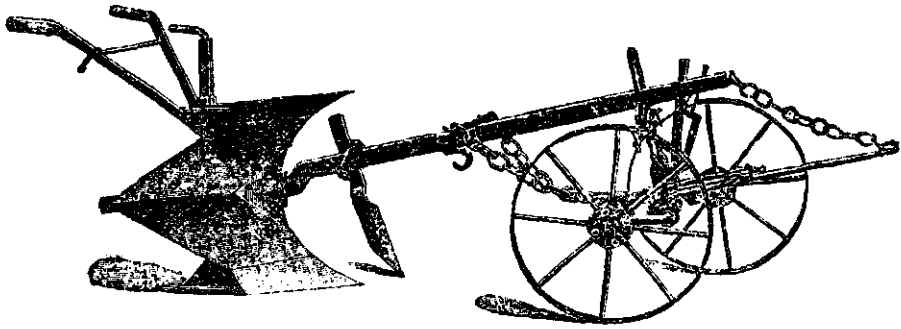
Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
 Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de primăvară
 în stoffe, mătăsuri, delainuri, zetyruri,
 cretoane, batisturi și multe alte articole
 cari nu se pot toate însira.

Cea mai bogată ma-
 gazie în articli pen-
 tru sfintele biserici
 și preoți

Ciorapi împlețiți în temniță.

Sam. Wagner,

Prima turnătorie de fer Sibiană mare fabrică de mașini agricole, atelier de mori și prăvălie de fier. Nagyszeben.

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune.

MAȘINI DE LÂNĂ diferite mărimi. DARACE de lână. LUP pentru scărmanat lână. PINĂ pentru abale (postavuri).

■ Foarte mare export în România și Orient. ■

Instalează:

MORI de orice mărime. — CILINDRE la mori pentru asortat făina. — CONDUCE DE APĂ etc. etc. —

Efectuază:

Cele mai bune ȚEVI TURNATE pentru conducte de apă. Mare turnătorie de FIER și ALAMĂ. Foarte mare depozit în ȚEVI DE FIER de orice dimensiune. Cel mai mare asortiment în MAȘINI DE TREERAT de orice mărime. Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 cai în sus.

Pe lângă cea mai mare garanție.

Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. -:

EXPLICĂRI și CATALOAGE la cerere gratis și franco.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

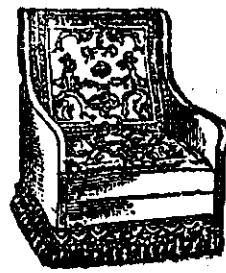
== Sectii deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

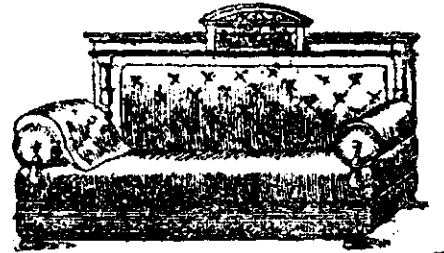
In atențiunea celor ce cumpără mobile.

Horger & Kepp

magazin de mobile, atelier pentru covoare (tapețier) decorații în Sibiu-N. szeben, Reisper-g. 27.

O singură încercare vă va convinge despre ieftinătatea tuturor articolelor cumpărate la noi. Conștiințioasă și serviciu prompt.

Cel mai bun izvor de cumpărat. Prețuri ieftine.

Serviciu solid și conștiințios.

INȘTIINȚARE.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public și clientele, că prefăcându-ne atelierul de tapețerie, conform cerințelor moderne și celui mai nou stil

am deschis
în Arad, Str. Forray casa Hunyadi un
magazin de mobile.

Totodată facem cunoscut că ținem în depozit eventual pregătim la comandă orice mobilier, pentru dormitoare, sufragerii, saloane și camere pentru fumat.

Cerând onoratei clientele să ne onoreze și pe mai departe cu încrederea ei, ce ne o păstrează deja de 34, așteptăm binevoitoarele comande.

Cu distincție și simț:

Berán A. și Fiul

depozitari de mobile.

— Telefon intra și extraurban Nr. 132. —

Magazin nou. Magazin nou.

Croitorie nouă engleză și franceză pentru femei.
Arad, Szabadság-tér 17.

După absolvarea cursului în Drezda, pe baza experiențelor de mai mulți ani câștigate atât în străinătate, cât și în Budapesta, sub firma Wittenberger H. și Jaczkó József am deschis o

confecție pentru dame,

unde se pregătesc conform gusturilor celor mai rafinate cele mai elegante toalete engleze și franceze.

Pentru convingere rugăm binevoitorul sprijin al onoratei dame.

Cu deosebită stimă:

Jaczkó József.